

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

ŠTEV. 5-6

MAJ-JUNIJ 1936

LETO XV

V spomin 1050 letnice smrti sv. Metoda

(Za 5. julij 1936)

Na severni obali Egejskega morja se dviga starodavno mesto Tesalonika, današnji Solun. Mesto samo je grško, a vsa okolica je še do današnjih dni slovanska. V tem mestu se je rodil leta 820. visokemu bizantinskemu častniku (drugaru) Leonu prvorojence Metod. Čez sedem let je Metod dobil brateca Konstantina.

Metod je že zgodaj postal cesarski namestnik nekje v Tesaliji ali Macedoniji. Toda že čez par let je pustil visoko službo in se je umaknil kot menih na maloazijski Olimp. Mlajšega Konstantina, ki je bil bistre glave, so pa poslali v prestolnico Carigrad na visoke modroslovne šole. Tu je tako napredoval, da so mu ponujali visoke državne službe, a mladenič je vse odklonil in se odločil za duhovnika. Dali so mu imenitno službo knjižničarja na eni najslavnejših knjižnic tedanjega sveta. Pa tudi tej časti se brzo odreče in se umakne v isti samostan kot brat Metod. Tiha samostanska leta so brž minula. Previdnost božja je klicala mlada duhovnika k paganskim Kazarom med Kavkazom in spodnjim Donom. Ko sta ondi sv. brata zasejala seme božje resnice, sta se spet umaknila za samostansko ozidje. Zdaj

pa šele prične pravo misijonsko delovanje solunskih bratov.

Na Moravskem in Panonskem je v tisti dobi vladal knez Rastislav. Politično so bile te dežele (današnja Moravska, Slovaška ter zapadna Ogrska) pod nemškimi mejnim grofom v Vzhodni marki. Cerkveno so pa spadale pod salcburško in pasavsko cerkev. Te slovanske dežele so hotele priti do samostojnosti. V tisti dobi je pa, žal, nemški duhovnik le prečesto bil potujčevalec svoje črede. Naravno, da so zato Slovani hrepeneli po blagovestniku, ki bi Kristov nauk oznanjal v mili materini besedi. Tako se je zgodilo, da je koncem leta 862. poslal knez Rastislav poslance k bizantinskemu carju Mihaelu III., naj pošlje na Moravsko slovanske misijonarje.

Najbolj pripravna za to delo sta bila pač Metod in Konstantin. Preden sta se odpravila na važno delo, sta ustvarila slovansko pisavo in prevedla nekaj cerkvenih knjig v slovanski jezik. S tem sta sveta brata postavila temelje slovanski kulturi. Pismenke, ki jih je Konstantin po božjem navdihnjenju izumil, so nekako današnja glagolica; sestavljena je iz grških malih črk, vmes so pa še nekateri hebrejski in samaritanski znaki. Iz gla-

golice so v kasnejših stoletjih naredili cirilico. Častitljiva glagolica se je še do danes ohranila po nekih hrvatskih in dalmatinskih škofijah. Velik cerkveno politični talent svetih bratov kaže tudi dejstvo, da sta prinesla Slovanom domače bogoslužje. Uvidela sta, da ne nemški, ne grški duhovnik nista mogla uspešno širiti evangelija, ker nista umela govorice svoje črede.

L. 864. sta solunska brata prišla na Moravsko. Polna tri leta sta delovala kot navadna misijonarja. Sredi najplodonosnejše žetve dohiti Metoda in Konstantina poziv papeža Nikolaja I., da morata predenj v Rim. Nemški duhovniki so ju namreč iz zavisti zatožili, da sta pristaša razkolnega carigradskega patriarha Focija. Brata sta se takoj dvignila na daljno pot, da izkažeta svojo pravovernost. Spetoma sta se za delj časa ustavila pri knezu Kocelju v Blatnem gradu in ga pridobila za krščanstvo. Jeseni leta 868. sta sv. brata prišla v Rim slovesno sprejeta od samega papeža Hadrijana. S seboj sta prinesla tudi sv. ostanke papeža Klementa. Papež Hadrijan se je brž uveril o pravovernosti sv. mož in je potrdil slovanske cerkvene knjige in bogoslužje. V cerkvi Marije Snežnice sta sv. Metod in Ciril pela sv. mašo v slovanskem jeziku. Le trije jeziki so bili deležni te slave, latinski, grški in slovanski.

Po teh uspehih pa ni več bilo dano Konstantinu, da bi se vrnil na Moravsko. Brata sta že bila posvečena v škofa, a Konstantin je kljub temu stopil v neki rimski samostan pod skromnim imenom Ciril. Tu je 14. februarja l. 869. dokončal tek svojega življenja. Še zadnjo oporoko je dal bratu Metodu: **Ohrani mojo čredo zvesto sv. veri in združi jo v edinosti.**

Ves žalosten nad bratovo smrtjo se Metod vrne z učenci na Panonsko. Tam ga knez Kocelj pregovori, da se že naslednje leto spet vrne v Rim, kjer ga papež imenuje za nadškofa in mitropolita Panonsko-Moravskega. Slovanske dežele so na tak način postale nezavisne od Saleburga. To je kajpak nemške škofe tako razburilo, da so Metoda po Rastislavovi smrti

zagrabili in vrgli v ječo. Dve leti in pol je vzdihoval sveti mož v temnici, dokler ni došel glas o njegovem trpljenju do Hadrijanovega naslednika Ivana VIII., ki je dosegel, da so Nemci mučenika Metoda izpustili. Vrnil se je spet kot nadškof na Moravsko, a Panonija je spet prišla pod Saleburg. Papež je na nemški pritisk tudi prepovedal slovanski jezik pri službi božji. Nemškim nacionalistom v duhovniški obleki pa še ni bilo dovolj. Zopet blatijo Metodovo misijonsko delo v Rimu. Leta 879. mora Metod tretjič v Rim. Metod znova sijajno dokaže svojo pravovernost. Ivan VIII. potrdi slovansko službo božjo z dodatkom, naj se pri maši evangelij bere prej v latinščini, potem šele v slovanščini.

Nemška strast je rila še naprej. Metodu podložni škof Vihing v Nitri je vodil borbo proti svojemu nadpastirju. Tako težke ure je moral Metod prestajati, da je pisal papežu v Rim, da se misli vrniti v Carigrad. Sam papež tolaži v pismu težko izkuženega delavca v vinogradu Gospodovem, ki ni iskal drugega, kot dušno rešitev svojih ovčic.

V svojih poslednjih letih je Metod šel obiskat kraj izza svojih mladih let. Obiskal je Dalmacijo in Hrvatsko. Ko se vrne na Velehrad, začne še z večjo vnemo prevajati cerkvene knjige. Glas o svetosti in gorečnosti sv. moža je prišel celo do cesarja Karla Debelega, ki je staremu nadškofu izkazoval vse časti. Vihingova stranka pa še sedaj ni mirovala. Metod je moral nepokornega škofa celo cerkveno kaznovati. Zdaj so pa bili tudi sv. Metodu dnevi šteti. Na evetno nedeljo je še tik pred smrtjo šel v cerkev, kjer je blagoslovil kneza, duhovnike in ilhteče ljudstvo. Tretji dan potem, 6. aprila 885. je v rokah svojih duhovnikov v Gospodu zaspal. Po učeniški smrti so Metodove učence pregnali z Moravske. Šli so med Bolgare, Hrvate in Srbe. Papež Štefan V. je pa na prigovarjanje Nemcev prepovedal slovanski cerkveni jezik koncem l. 885.

Cirila in Metoda so že zgodaj jeli

častiti kot svetnika. Sv. Cirila že brž po smrti. Javno cerkveno češčenje so sv. Cirilu in Metodu izkazovali že v 14. stoletju. Papež Leon XII. pa je l. 880. v okrožnici »Grande munus« ukazal češčenje sv. slovanskih apostolov za vso katoliško cerkev.

Tudi jezik in bogoslužje sv. bratov je spet prišlo v čast. Papeži Inocenc

IV., Benedikt XIV. in Pij VI. so potrdili glagolsko bogoslužje. Ko bo sklenjen konkordat med sv. stolico in Jugoslavijo, bo nemara Slovencem in Hrvatom v Jugoslaviji dovoljeno glagolsko bogoslužje. S tem bo napravljen velik korak naprej, da se izpolni Cirilova oporoka: Združiti vse v edini sv. vere!

Hvalnica

Tema tlači Moravane,
noč se plazi čez poljane;
solnce išče setev zlata.
Luči prosijo pagani,
Krista iščejo Slovani:
Pridita, solunska brata!

Sveta Majka Carigrajska,
Bospora kraljica, rajska
ti odpri Slovanom vrata!
Bodi jim, o Zarja slavna,
zvezda svetla, zveličavna:
Pošlji jim solunska brata!

Solnce vzšlo je na Moravi,
žarke vsulo po planjavi,
zrastla žetev je bogata.
Vere solnce, luč jezika,
zdaj Slovanov je odlika:
Hvala Vama, sveta brata!

Pesmi v čast sv. Cirilu in Metodu

I.

Zapojmo slavospev Slovani,
Cirilu in Metodu v čast,
rešitve zvezdi sta prižgani,
ki večno hranita oblast.
Ljubezen vaju je poslala,
dobrota večna darovala,
Ciril, Metod, apostola,
pozdravljena, pozdravljena!

Nesrečne srčno sta ljubila,
solzé povsod z oči otirala,
pastirja zvesta čredi bila
do zadnjega izdihljaja.
Gorečnost vaju je krasila,
ljubezen žrtev pot sladila.
Ciril, Metod, apostola,
za nas prosita Jezusa!

Pozdravljena, o sveta brata,
ki vere luč prižgala sta,
odprla v pravo Cerkev vrata,
k Pastirju nas poklicala.
V slovanske matere besede
prelila bisere sta svete,
po njih cvetice milosti
trosila v srca sta ljudi.

Apostola Slovanov, brata,
cvetova božjega Srca,
Evharistije srečna svata,
na nas poglejta iz neba!
Roke k Mariji dvigajta,
k edinosti nas kličita,
da kmalu najde pravo pot
do Kristusa slovanski rod!

Na vzhodu Luč je zažarela,
apostola rodila je,
v modrost, ljubezen ju odela,
za večne vnela bisere.
Ciril, Metod, presveta brata:
Z besedo naše matere
zveličala sta množice!

II.

V mladosti dom sta zapustila,
samote sta vzljubila dar,
sree, življenje položila
Zveličarju sta na oltar.
Resnico vedno sta ljubila,
modrosti večne nas učila.
Ciril Metod, apostola,
pogube duše varujta!

Ljubezni božje sta glasnika,
Gospoda zvesta viševa,
daritve večne svečenika,
slovanska sta apostola:
Za Kristusom sta nas vodila,
nas v svetem Duhu prerodila:
O, naroda slovanskega
dobrotnika, pozdravljena!

O brata, svetnika,
Ciril in Metod,
ki srčno ljubila
slovanski sta rod:
Cvetov nam trosita
ljubezni z neba,
tolažbo delita
na poti gorja!

Slovanom prinesla
sta vere zaklad,
prižgala nam solnce
in večno pomlad:
Odpirajta svoje
ljubeče roke,
Slovane vabita
na božje Sree!

Apostola in brata,
čujta naše prošnje glas!
Solnce vere nam ugaša,
svet objema zmote mraz:
cvet ljubezni v srcih véne,
srd, sovraštvo ga mori,
milost duše naj odéne,
k skupni kličé Materi.

III.

Ni vaju slepilo
bogastvo sveta,
nikdar ni ranilo
sovraštvo srca:
Ljubezen prisije
naj v naše gorjé
in radost razlije
naj v božje Sree.

Zveličar življenje
je vama delil,
težave, trpljenje
bridkosti sladil:
O, brata, svetnika,
Ciril in Metod,
ljubezen trosita
Slovanom na pot!

IV.

Množice za vama vrele
so slovanskih narodov,
vir domače je bsede
mir razlival Kristusov.
O, Ciril, Metod, prosita
srčno za slovanski rod,
luč ljubezni nam prižgita,
varujta temé ga zmot!

V Srcu tvojem naj počiva
združen ves slovanski rod,
mir, ljubezen naj uživa,
v tebe upa naj, Gospod!
V morje se ljubezni tvoje
duše vse naj potopé,
v tebe zlijejo naj svoje
bolečine in gorjé!

V.

Odrpto božje je Srce,
potoki milosti iz njega vro,
krvave rane v njem žaré
in večne bisere nam točijo.
Kedaj se rana tvojega Srca,
Gospod, bo zacelila?
Kedaj krvávih kapelj množica
se v njej bo posušila?

O, sklepaјta, Ciril, Metod, roké
za vse slovanske narode,

da pot na božje najdejo Sreé
in združijo v njem večno sè!

Marija, Mati Vsemogočna,
goreče prosi Sina,
da v Kristusovo Cerkev vsa
se vrne domovina!
Tedaj bo rana božjega Srca
nam bisere rodila
tedaj krvi se njene množica
bo v radost iztočila.

Sv. Ciril in Metod

(Kratek prizor)

Soba v kmečki hiši. Pod večer gre. Mati spravlja, v sobo prihiti dekletce.

Cirilka: Mamica draga! Povej mi zakaj bodo goreli kresóvi noçoj! Tam na Gromadi zložili so kres, drva vrh drv in mlaj stoji vmes! Dekleta pa spletajo venec zelen iz rožic prelepih v okrogju spleten!

Mati: Če boš pridna, Cirilka, boš slišala vse, zakaj na to noç kresovi gore!

Cirilka: Seveda bom pridna! Da, mama, povej, zakaj ta navada! Povej mi! No, dej!

Mati (sede, deklica k nji): Da. Bili pogani so naši pradedje, po hostah živeli so kakor medvedje, oblačili so se v kožuhe kosmate, in pasli so črede živine rogate. Hiš niso imeli. Le v kočah lesenih tičali ob ognju so v dnevih ledenih.

Cirilka: Počakaj. (Se popravi.) Takole! Povej mi sedaj, kaj ni bilo cerkve in šole tedaj?

Mati: Ni bilo cerkvà. Ubogi pagani so bili ljudje. Popolno neznam so bili jim nauki vere krščanske. Ljudje so častili malike paganske.

Cirilka: Ubogi ljudje! Otroci ubogi! Iz blata so bili njihovi bogovi!

Mati: Iz blata, lesa in kamna so bili. Z daritvami mrtve bogove častili so živi ljudje. Ovce so zaklali, nato so zaklane na kamne dajali in spodaj so drva pod njimi zažgali, ter nemim malikom žival darovali. Med tem so krog oguja v krogu plesali.

Cirilka: Čuj, mamica, kaj pa je Bogec dejal! Zakaj ni paganov hudobnih končal?

Mati: Naš Bogec je dober. On ljubi ljudi in hoče, da bi se zveličali vsi. Zato je tem ubožcem poslal dva moža. Iz daljnega Vzhoda sta bila doma. Pa rekel jima je: »Ciril in Metod, pojdita oba med nesrečni moj rod, prižgita luč vere paganom povsod, kjer tavajo v temi pregrehe in zmot.« In šla sta oba. Čez divje gore, čez gozde, planjave, čez širno morje nosila sta Kristovo sveto ime.

Cirilka: In kaj je dejala njih mamica zlata, ko daleč odhajala sveta sta brata?

Mati: Vesela je bila. Kako bi ne bila, ko sina - apostola dva je vzgojila. Oba pred odhodom je blagoslovila, nato se za vedno od njih je ločila. In prišla sta daleč čez sinje gore, kjer bivali v temi so ubogi ljudje.

Cirilka: Kako to v temi? Saj soluce sijalo je!

- Mati:** Sijalo je solnce le na gozdove
in le na telesa. A duše njihove
so bile v temi. In da bi razbila
te temne okove
apostola šla sta v pokrajine nove.
Začudeno zrlji so dedov pogledi
na sveta moža, ki v domači besedi
učila sta vero med našimi dedi.
- Cirilka:** Kako to? Kaj niso takrat
še šole imeli? Saj menda besedo
domačo so naši pradedje imeli!
- Mati:** Umeli so jo. A nikakor ni bilo,
ki bil bi dajal jim v domači besedi
Gospodovo sveto veselo znanilo.
A sveta apostola sta se učila
jezika njihovega, da tolažila
bi s križem naš rod in mu delila
v njegovi besedi rešilna zdravila.
- Cirilka:** Že prav! Pa kaj sta
apostola sveta poznala
naš jezik. Saj sta prebivala
tam daleč za morjem.
- Mati:** Učila sta se in knjige pisala.
Tako sta apostola naša postala
in prve pismenke sta ona nam dala.
In ko sta pradedom pridigovala,
sta z živo besedo njih srca užgala.
Maliki so padali. Vse je veselo
nauk Kristusov voljno v sre
sprejelo.
Tam, kjer so poprej še stali maliki,
so dvigali se nebeški svetniki;
in sveta Devica je v varstvo sprejela
naš rod in zanj je skrbela.
- Cirilka:** O, dobra je, dobra
nebeška Gospa,
gotovo še danes nas rada ima.
- Mati:** Če bomo po Kristusovih
naukih živeli
in trajno ljubezen do Njega imeli,
vesela nas bosta Marija in Bog.
- Cirilka:** Pa vendar povej mi,
kako da kresovi
gorijo nocoj.
- Mati:** Povem ti takoj!
Dokler niso vere pradedje sprejeli,
so v temi paganstva nesrečni živeli.
Odkar pa sta sveta apostola vžgala
jim luč svete vere, njih srca postala
so svetla in jasna. — Veš, dušica
zlata,
zakaj je tedaj ta navada postala?
- Cirilka:** Sedaj pa že vem! Ta kres
naj pomeni
luč vere, ki sveti paganom v temi.
- Mati:** Takole je, ljubljeni otrok ti
moj,
zato bodo žgali kresove nocoj.
Ko jutranja zora se bode vzbudila,
obhajali bomo spomin na Cirila
in brata Metoda. Dokler bo naš rod
živel na tej zemlji, slavljen bo
povsod
apostol Ciril in sveti Metod.
In jutri, Cirilka, praznuješ svoj god
tudi ti. Veš kaj ti želi
za god tvoja mati? Otrok moj zlati,
ljubi Boga in vero presveto.
Ljubi svoj rod in ljubi prav vneto
besedo domačo. To naj ti za god
izprosita sveti Ciril in Metod!
- Cirilka:** Predraga, ljubljena
mamica moja,
Bog zlati naj plača dobroto ti tvojo.
Storila bom vse, kar si mi naročila!
Besede bom tvoje v duši hranila.
A ti, zlata mamica, moja ostani,
naj Bogec Te zdravo in srečno
ohrani.
- Mati:** Vesela sem danes. Sedaj pa
z menoj,
da vidiva svetle kresove nocoj!
Pojdi, Cirilka!
- Cirilka:** Že grem, mamica!

Naše delo v poletju

Bliža se poletje, doba, ko marsikateremu društvu zastane prosvetno delo z razlogom, da ljudje nimajo časa. Težko je delo na polju, treba je zgodaj zjutraj vstati in včasih delati

pozno v noč. Ob nedeljah pa se človek rad odpočije od dela. Treba je pač prilagoditi prosvetno delo poletnim mesecem in času primerno. Ravno ti meseci so dnevi javnih nastopov in

priređitev, ko organizacija tudi na zunaj pokaže smotreno zimsko delo. Tudi letošnje poletje beleži več takih priređitev, na katere želimo opozoriti prosvetne edinice.

Blagoslovi tev zastave v Šmartnem pri Kranju bo 21. junija 1956. Zastavo bo blagoslovil predsednik Prosvetne zveze in dekan bogoslovne fakultete dr. Franc Lukman. To slavje je združeno s slovesno sv. mašo, cerkvenim govorom in blagoslovom. Po blagoslovu bo prosvetno zborovanje, na katerem bo govoril odvetnik dr. Šmajd iz Radovljice.

V Št. Juriju pri Grosupljem. Dolenjska prosvetna društva nimajo svojih zastav ali praporov, zato je čisto primerno, da se je ravno to društvo ojunalo, da blagoslovi svojo društveno zastavo, pod katero želi zbirati zlasti mladino, ki tima veselje do nadaljnje izobrazbe. 21. t. m. bo ob pol 9 sprejem gostov, ob 9 pa pozdrav gospoda bana, ki je prevzel botrištvo nad društveno zastavo. Ob pol 10 blagoslovi pisatelj Franc Finžgar po opravljeni sv. maši in po cerkvenem govoru zastavo. Nato bo prosvetni tabor, na katerem bo govoril zastopnik Prosvetne zveze. Popoldne ob pol 3 bodo litanije z blagoslovom, ob 5 akademija, nato pa ogled Županove jame na Taboru. Odkar nimamo Postojnske jame, je zelo primerno, da si naša društva ogledajo na svojih izletih to jamo. Vhod v njo je vrhu Tabora, kjer stoji lična cerkev, vsa obzidana, tako da je Tabor še popolnoma ohranjen. Obe prireditvi sta krajevnega značaja in na prosto dana društvom, da se udeležijo slavnosti.

Slomškovi prazniki bodo 28. in 29. junija v Mariboru. Prosvetna zveza je prejela vabilo, da organizira udeležbo narodnih noš v Mariboru. V ta namen smo poslali vsem društvom, ki pridejo v poštev, okrožnice s prošnjo, da se priglase pri Prosvetni zvezi, koliko članov in članic gre v narodni noši v Maribor. Odhod iz Ljubljane bo 28. junija popoldne ob ¼ 4 s posebnim vlakom v Maribor, kamor pridejo ob ½ 8 zvečer. Ob 8 je koncert

»vnebovzetje«, ob 11 pa spreved mož in fantov k polnočnici. Kdo se ne spominja lepega nočnega spreveda, ki je bil lansko leto v Ljubljani ob kongresu. Prepričani smo, da bo marsikdo pohitel v Maribor, samo da vidi ta nočni nastop. Naslednji dan se zbero vse narodne noše na določenem kraju ter se uredijo v spreved. Na čelu gre standarta z napisom Prosvetna zveza, Ljubljana, za njo koraka fanfara v narodnih nošah, takoj nato gre zastava sv. Mihaela in zastopniki glavnega odbora, nato gredo društvene zastave, nakar gre skupina mož in žena. Po možnosti sledi kaka društvena godba. Društva, ki imate svoje godbe, navdušite člane, da pohitijo v Maribor. Za njimi gre standarta Zveze fantovskih odsekov, nato sledi 500 fantovkolesarjev v belih srajcah in modrih kravatah. Sledi standarta Zveze dekliških krožkov, nato pa dekleta v narodnih nošah. Vsi člani in članice, ki razpolagate z narodnimi nošami, se pridružite temu poletu v Maribor, da pokažete tudi s svojo navzočnostjo in disciplino, da se zavedate kulturnega poslanstva svojega društva. Spreved pride ob 9. na Glavni trg, kjer prisostvuje sv. maši. Nato spreved mime Slomškovega groba. Popoldne ob 15 je zopet koncert, nakar bi se vrnili proti domu. Ker bo to prvi nastop po obnovitvi prosvetnih društev, zato računamo na sigurno in številno udeležbo.

Ciril-Methodova nedelja.

Naša društva so praznovala dan narodno obrambnega dela v nedeljo, ko slavi slovanski svet apostola sv. Cirila in Metoda. Tako bo tudi letos ta nedelja posvečena temu spominu, zlasti ker praznujemo letos 1050 letnico Metodove smrti. V ta namen izda Slovenska straža propagandni list z istim naslovom, katerega bodo to nedeljo prodajali člani naših organizacij po Din 1.-. List bo izšel v velikosti Dodomljuba. Namen tega lista je zainteresirati javnost za našo narodno obrambno delo. Vsem društvom toplo priporočamo ta list v nakup in prosimo, da društva javijo po dopisnici

Slovenski straži v Maribor ime onega člana, ki bi bil pripravljen ta list na omenjeni dan razprodajati. Prodajalci dobijo 25% provizije, katero lahko poklonijo svojemu društvu, da jih porabi za narodno obrambne namene.

Prosvetna zveza v Ljubljani bo ta dan, 5. julija, na izreden način proslavila s **prosvetnim taborom v Št. Vidu nad Ljubljano**. Ondotna Blaž Potočnikova čitalnica praznuje ta dan 70 letnico obstoja. Vsa prosvetna društva mesta Ljubljane, Ljubljana-okolica, kamniškega, kranjskega in škofjeleškega okraja so obvezni poslati na ta prosvetni tabor svoje zastopnike, člane in društvene zastave.

Spored je sledeč:

Nedelja 5. julija ob 8 sprejem gostov na kolodvoru, nato v slavnostnem sprevodu k službi božji, ki bo na prostem. Cerkveni govor bo posvečen 1050 letnici smrti sv. Metoda. Pri maši pejejo združeni pevski zbori. Ob 10 prosvetni tabor, kjer govori za Prosvetno zvezo dr. Karel Capuder o krščanski prosveti. Za Blaž Potočnikovo čitalnico domačin g. Erjavce Franc, prosvetni referent. Ob 12 pozdrav bana dr. Natlačena, nato otvoritev razstave. Po popoldanski službi božji pevski in godbeni koncert in »Šteho vanje«, ki ga priredijo šentviški fantje v narodnih nošah. Tako se bo vršila Zvezina proslava sv. Cirila in Metoda v Št. Vidu nad Ljubljano.

Druga društva, ki ta dan ne bodo mogla priti v Št. Vid, naj tudi svoji okolici primerno proslave ta dan. Na predvečer, v soboto, naj zažare po naših hribih in dolinah kresovi. Ko društveniki zažgo kres, je primerno, da zapojejo primerno pesem. Nato naj eden izmed društvenikov govori navzočim članom o sv. Cirilu in Metodu. Govor je bil objavljen leta 1926 v Vestniku Prosvetne zveze na strani 74. Naslednji dan naj se društveniki udeleže sv. maše z društveno zastavo, popoldan pa naj priredijo primerno akademijo na čast sv. Cirilu in Metodu. Na sporedu naj bo predavanje, ki je objavljeno v tej številki, deklamacija pod naslovom »Hvalnica« ter pesmi v čast sv. Cirilu in Metodu, ki je

primerna za zborna deklamacijo. Nato naj sledi dramatičen prizor: sv. Ciril in Metod. Ta dan naj se moli tudi za naše pravoslavne brate in zlasti za nesrečno Rusijo. Na ta način bomo najlepše obnovili narodno obrambno delo in obenem proslavili sv. brata Cirila in Metoda.

Skofijski evharistični kongres v Stični 15. in 16. avgusta.

Več razlogov je, da se bomo 15. in 16. avgusta podali v Stično, kjer žive v tihi samoti redovniki sv. Bernarda. 800 let je minulo, ko so zasadili tukaj svoj križ in izbrali Stično za kraj svojega dela, svoje molitve in svojih žrtev. Skozi 800 letno dobo je žarelo solnce sv. vere in krščanske prosvete iz tihega doma Belih menihov. Le zgodovinarji morejo slutiti, kaj so redovniki storili, ne samo za svojo obširno župnijo, ne samo za Dolenjsko, temveč za ves slovenski narod. Zato je naša dolžnost, da ta dan pohitijo naša društva s svojimi zastavami, člani in članice pa v pestrih narodnih nošah v Stično.

Drugi razlog pa je, da čim slovesneje praznujemo prvo obletnico evharističnega kongresa, kateri je zapustil v naši prosvetni organizaciji lepe sledove. Prosvetno delo se je gotovo pod vplivom kongresa zelo versko poglobilo in težko bi bilo obnoviti tekom ene zime nad 220 delovnih društev brez kongresa. Vse naše prosvetno delo bi bilo podobno sejavcu, ki seje, seme pa pade na skalnata, nerodovitna tla, ako ne bi bilo blagoslova od zgoraj. Zato je naša dolžnost, da pohitimo v Stično in se poklonimo evharističnemu Kralju. 15. avgusta zvečer se bodo zbrali predvsem možje in fantje, da prisostvujejo zgodovinski igri »Jurij Kozjak«, ki se je ravno na stiških tleh vršila ob priliki turškega napada na samostan. Pri igri bo sodelovalo nad 100 oseb: Turkov, vojakov in redovnikov. Igra bo prepletena z narodno pesmijo. Ob 11 zvečer se začne pomikati procesija mož in fantov z gorečimi bakljami iz Stiškega samostana na Vinograd, kjer stoji že eno leto evharistični križ. V ta na-

men so vrli redovniki zgradili skoraj 5 km dolgo cesto, ki se dviguje v mogočnih serpentinah na vrh Vinograda, od koder je krasen pogled na vso Dolenjsko, tja od Hmeljnika do Ribniške gore. Na tej lepi razgledni točki bo o polnoči sv. maša ob svitu tisoč in tisoč plančenic, tako da bo lahko vsa Dolenjska videla to polnočno evharistično daritev. Možje in fantje cele Dolenjske naj to noč žrtvujejo Bogu.

16. avgusta zjutraj se bodo zbrali k stanovskemu zborovanju; ob 8 možje na prostornem sejmišču pred samostanom. Pod lipami bodo imeli fantje svoj tabor. Na mogočnem dvorišču pred cerkvijo bodo zborovala dekleta, na notranjem dvorišču pa žene. Koncem govora bo prisega zvestobe kakor lansko leto v Ljubljani. Ob 9 pa se zgrnejo vse množice na prostoru pred cerkvijo, kjer bo slovesna sv. maša. Popoldne ob 2 se bo pomikala evharistična procesija po lepih stiških livadah. Zlasti za meščane bo ta procesija nekaj izrednega. V procesiji bodo društvene zastave in nar. noše, bodo tvorile posebno skupino. Najbrže se bo ponovil še enkrat Jurij Kozjak za dekleta in žene.

Zakaj še vabimo v Stično?

Stiški samostan je bil že od nekdaj učitelj naprednega gospodarstva in tako je še danes. Ob priliki stiških dni bo lahko mogoče ogledati si vzorne hleve, nove moderne svinjake, mlekarno, sirarno in prekajevalnico. Gotovo bodo zlasti kmečki gospodarji porabili to priliko, da si ogledajo to vzorno napredno gospodarstvo.

Prosvetni jubilej na Jesenicah.

Letos praznuje vedno agilno in delavno Krekovo prosvetno društvo na

Jesenicah 40 letnico svojega obstoja. Že v zadnji številki Vestnika smo podali na kratko zgodovino tega društva, ki je bilo matrica vseh društev radovljiškega okraja. Vzgojilo je celo vrsto delavskih in ljudskih organizatorjev in predavateljev. Ima pa kot obmejno društvo posebno važno narodno obrambno misijo. Kadarkoli pridejo naši izseljenci iz Nemčije, Francije, Belgije in Holandske in iz Amerike domov, je Krekovo društvo ono, katero prvo nudi bratsko roko, prvo je, ki izreče dobrodošlico onim, ki pridejo kot prijatelji v Jugoslavijo.

Jeseniška godba je znana kot najmočnejša, najboljša godba v naši banovini in ta praznuje letos svoj srebrni jubilej, svojo 25 letnico. Ni je slavnosti na Gorenjskem in večje slovesnosti v Ljubljani, da ne bi jeseniška godba s svojim izbornim igranjem in discipliniranim nastopom dvignila ugled naši organizaciji. Posnemanja vredno je, da ima ta godba strogi pravilnik, po katerem je predpovedano igrati godbi na plesnih prireditvah.

50 let pa mine letos, ko so jeseniški fantje ustanovili samostojno telovadno društvo, iz katerega so potem pohiteli planinski Orli po celi Sloveniji. Ta trojni jubilej je razlog, dovolj trden in dovolj močan, da se bo vršil 25. avgusta na Jesenicah prosvetni tabor, obvezen za vsa društva v radovljiškem okraju. S tem taborom, ki bo gotovo po svoji zamisli, izpeljavi in nošah eden najlepših, bomo zaključili polletno sezijo. Ne zahtevamo, da bi vsa društva in njihovi člani romali na vse omenjene tabore in prireditve. Treba se je razdeliti in omejiti. Okrožnih in njim namenjenih prireditev pa se udeležimo z veseljem v čim večjem številu.

V. Z.

Svetovni katoliški radio kongres

Od 4. do 7. maja je bil v Pragi mednarodni katoliški kongres, posvečen radiu. Ta kongres je pokazal, kako se vsi narodi in katoličani vseh držav zanimajo za delo potom radio oddajnih postaj. Lepi so bili sprejemi

odposlancev posameznih držav. Sv. očeta je zastopal voditelj radiofonske postaje v Vatikanu, zborovanja se je udeležil tudi praški nadškof. Vse to je dalo kongresu zunanji sijaj. Številni so bili referati, ki pričajo, s

kakšno ljubeznijo in vneto delujejo katoličani pri radiofonskih postajah. Navzočih je bilo 50 narodov iz Evrope in Amerike.

Holandski Dominikanec O. J. Dito, glavni tajnik mednarodnega katoliškega radijskega urada, je podal poročilo od prvega kongresa, ki je bil v Münchenu leta 1929, do letos. Kot drugi referent je nastopil Oskar Czeya, glavni ravnatelj avstrijske radiofonske družbe Ravag. Govoril je o moči in pomenu radia za današnje življenje. Opomnil je na večje svetovne prenose, zlasti na onega, pri katerem je sodelovalo 51 držav pod naslovom »Mladina poje po svetu«. Značilne so njegove besede: Radio je na moralnem področju mecen in misijonar. Razmere same silijo, da se postavi radio v službo nadnaravnih vrednot, dobrega in lepega, da služi veri in mednarodnemu miru. Mednarodna katoliška zveza za radio smatra, da je radio usta, t. j. govornik vsega sveta, posrednik med narodi in državami.

Tretji referat, ki ga je imel tudi Dito, je nosil naslov: Katoličani in problem radia. M. Jordan, ki je zastopal newyorško radio oddajno po-

stajo, je obravnaval naloge, ki čakajo katoličane v Združenih državah z oziranjem na radijski program. Mr. Speet je govoril o misijonskem poslanstvu radia. P. Loccorsia, ravnatelj vatičanske radio postaje, je govoril o duhovni nalogi, ki pripada radiu v svetu. Na pozdravni brzoglav kongresa sv. Očetu je odgovoril glavar katoliške cerkve po kardinalu Kašparu, ki je primas Čehoslovaške. Pristrčno je pozdravil pteek kongresa in podelil svoj blagoslov.

V Ameriki se poslužujejo zelo radia pri dušnem pastirskem delu. Pri pouku krščanskega nauka, pri reševanju socialnega vprašanja. Zato je washingtonski škof poslal preko radia svoj pozdrav tudi praškemu kongresu. Končno so bile sprejete resolucije, v katerih se zahteva, da se radio abonenti-katoličani združijo v posebno organizacijo. Dalje, da se čim bolj razširi tisk, ki propagira radio. V posebni resoluciji se obrača kongres na vzgojitelje in na sestavljalce radijskih programov, da prevzamejo v program tudi stvarino, namenjeno bolnikom, misijonarjem, in časovne katoliške naloge.

V. Z.

Sveti Oče in film

Nedavno je zboroval VI. »Fipresci« kongres v Rimu. Ob tej priliki je sv. Oče sprejel 50 zastopnikov tega kongresa in je imel nanje izredno važen nagovor. Govoril je v francoskem jeziku. Najprej se zahvaljuje sv. Oče zvezi, da je obljubo, ki jo je podala l. 1954, uresničila tako, da je zaznamovati pri filmu velik moralen napredek in neko stalnost. Posebno se je zahvalil državnemu tajniku italijanskega tiska, ki je tekom kongresa načel problem, kako vršiti nadzorstvo nad filmsko produkcijo in nad filmskim časopisjem. Vsekakor, je dostavil sv. Oče, odidejo številni filmi temu nadzorstvu. Ta metoda naj se vpelje povsod. Nadzorstvo pa mora biti pravično, ne prestrogo in tudi ne preveč popustljivo. Če se ta nadzor vrši napačno, ga bo produkcija zlorabila. Sv. Oče je obsodil tudi diletantizem

pri stvarjanju filma. »Diletantizem«, tako se je izjavil, ni nikdar rodil kaj dobrega in velikega. Nikakor se ne more primerjati s pogumom in drznostjo. Zelo je bil zadovoljen sv. Oče, ker se je tekom zborovanja sklenilo, naj bo filmsko časopisje popolnoma nezavisno od tvrdk, ki filme proizvajajo. Kar se tiče morale v filmu, pa milijoni ljudi, in to mladih deklet in otrok, prejme v nenavadni obliki na dražljiv način vse to, kar kvari ono, kar je v resnici lepo in nežno v duši. On ni govoril samo v imenu vere, temveč je govoril v imenu družine, države in naroda. Potem ko je sv. Oče opozoril na dolžnosti, ki jih ima filmsko časopisje, je pristavil, da bi film nikdar ne padel na tako nizek nivo, ako bi časopisje takoj v početku v imenu pravice in resnice nastopilo.

Filmska Hitlerjeva propaganda

V začetku leta 1951 sta dva moža započela pod okriljem narodno socialistične propagande tudi s filmsko propagando. Kako se je tak skromen začetek razširil, nam pokažejo sledeče številke. Vodstvo te propagande je podrejeno neposredno voditelju državne propagande, ki ima v raznih mestih svoje postojanke in kjer je zaposlenih na stotine sodelavcev. V 52 večjih mestih so izborno organizirane izposojevalnice, ki nudijo vse, kar se tiče organizacije in tehnike. Te pokrajinske postojanke imajo 771 okrožnih postojank in nad 22.000 krajevnih skupin.

300 avtomobilov, opremljenih s tonfonom, brni dnevno od kraja do kraja. Nad 100 aparatov je stranka dala na razpolago za šolske in poučne namene in za krajevne organizacije. Poleg tega je po krajevnih skupinah nameščenih 550 kino aparatov, kateri vsak večer širijo narodno socialistične nauke in ideje med nemško ljudstvo. Nič manj ko 10.000.000 mladine je prisostvovalo 8.615 šolskim predavanjem. 11 in pol milijona obiskovalcev je bilo navzočih pri 72.750 večernih predstavah. Spočetka so se zadovoljili z večernim političnim filmom. Pozneje so napravili korak naprej, da pridružijo kratkim strankarskim filmom dobre in koristne filme privatne produkcije, da tako zainteresirajo najširše plasti naroda za film. Za te privatne filme je država plačala v enem letu 1.000.000 mark. Stranka sama je izdelala 141 zvočnih filmov in jih je razposlala v 16.995 kopijah. Tudi to je stalo precejšnje vsote. V stotinah

vasi se je prvič film pojavil. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je strankarska filmska organizacija, ki stoji pod vodstvom Karla Neumanna, ena največjih filmskih organizacij na svetu. Kako je ta organizacija izvežbana, nam dokazuje delo, ki ga je izvršila pri zadnjih volitvah v Nemčiji v marcu 1956. leta. Na 10.000 predstavah, v 2.400 prireditvah je bil predvajan volilni film, ki je v 1.250.000 filmskih metrih opozarjal nemško ljudstvo na volilno dolžnost. Ta filmska organizacija se še izpopolnjuje in razvija. Njen cilj je vsakemu volilnemu okraju postaviti filmsko aparaturo. Tako da bo mogel vsak član narodno socialistične stranke v Nemčiji vsaj vsakih štirinajst dni prisostvovati filmskemu predvajanju. V kratkem bo 100 tonfilmskih aparatov podprlo delo Hitlerja v propagandi. Ta propagandni urad dela roko v roki z ostalimi organizacijami, ki na ta način pospešujejo strankarski film. Pravkar otvorjena razstava v Düsseldorfu: »Film und Foto« bo seznanila najširše kroge s tovrstno propagando.

Ko se pri nas snuje nova politična organizacija, se najbrže nihče ne zmeni za ta važen propagandni način, ki bi zlasti v južnih krajih vršil najboljšo propagando. Obiskovalec filma je lahko analfabet, kajti film govori mednarodni neslišni jezik s svojo sliko. Treba bo misliti tudi na to, da se pri nas osnuje ta najbolj uspešni način propagande, ki gotovo prekaša radio in daleko nadkriljuje časopisno propagando in reklamo. Tempus negat.

V. Z.

Zveza fantovskih odsekov

Obenem s prosvetnimi društvi so se obnovili tudi fantovski odseki, katerih je danes že 67 in štejejo 1500 članov in 350 mladev. V zadnjih mesecih se je vršilo 14 okrožnih svetov, kjer so se osnovala okrožja. Na okrožnih svetih se je ugotovilo, da je 50% odsekov izvršilo delo po navodilih Zveze fan-

tovskih odsekov. Vzorno sta vršili svoje delo ljubljansko in kamniško okrožje. To so dokazale prosvetne tekme, ki sta jih obe okrožji že izvedli. V juniju pa bo večji sestanek vseh društev, odsekov in krožkov na Jesenicah za radovljiški okraj. Naravnost veseli pa smo naše Dolenjske in

Bele Krajine, ki je takoj za delo poprijela. Lepo deluje okrožje v Ribnici, Novem mestu in Črnomlju. Fantje se pridno vpisujejo v sportni klub »Planina«, ki vodi sportno udejstvovanje po naših društvih. Pozdravljamo sklep, ki je bil povsod odobren, da mora biti vsak član, ki hoče meriti svoje moči na polju sporta, član fantovskega odseka. Prav tako tudi »Planina« ne sme sprejeti kot svojega člana nobenega, ki ni včlanjen v Prosvetnem društvu. »Planina« je že izpeljala sportne tekme kamn. okrožja v Mengšu, slično pripravlja ljubljansko okrožje v Mladinskem domu. Knjižica

»Boljševiška mladina« od dr. Ahčina je skoraj pošla, dokaz, kako potrebna je bila. Za bodočo sezijo se pripravlja vzgojna knjiga »Čista mladost«. Podrobno delo pa bo pripravil vodstveni tečaj, ki bo meseca julija. Nekaj izrednega bo gotovo izlet fantov kolesarjev v Maribor. V ranih jutranjih urah bo 500 kolesarjev vozilo preko Celja do Slov. Bistrice, kjer imajo kratek odpočitek. Kolesarje spremlja vodstvo in zdravnik ter sanitetna kolona. V Mariboru imajo fantje 28. junija ob 7. uri zvečer svoj fantovski tabor.

Zveza deklških krožkov

Skoraj neverjetno, a resnično je, da se je tekom zime ustanovilo 90 deklških krožkov, ki štejejo nad 2.000 članic. Vodstvo jim je pošiljalo za vse mesece primerno tvarino, o kateri se je razpravljalo na tedenskih sestankih. Revizije in obiski pri krožkih so pokazale, da je velika večina vršila delo po navodilih vodstva. Osnovale se je nad 20 okrožij, kot prvo je stopilo v življenje kamniško okrožje, ki je priredilo 17. maja vzorno prireditve v Grobljah. Udeležilo se je okrožne prireditve 250 deklet. Vsak krožek je nastopil s svojo točko. Najbolj pa je užgala simbolična vaja »Povsod Bog«, katero je priredila sestra Končanova. Skoraj vse nedelje v majniku in juniju so članice glavnega odbora obiskovale krožke. Iz pogovorov se je dognalo, da nekatera društva ne znajo ceniti onega tihega dela, ki se vrši pri deklških sestankih. Ti sestanki so veliko bolj važni, kakor vaje za kako igro. Zato naj v začetku sezije društvo določi dneve za fantovske sestanke, dneve za deklške sestanke in dneve ali večere za pevske vaje in za vaje dramatičnega odseka.

Razmerje med društvom in krožkom.

Podrobno razmerje, ki naj vlada med krožki, odseki in društvom, urejuje poslovnik Prosvetne zveze § 110 do 125.

§ 111. pravi n. p.: Društveni odbor ima pravico odseke nadzirati, pregledati njih poslovne knjige, prisostovati njihovim sejам in občnim zborom, odkazovati čas in prostor za vse prireditve in nastope, ukiniti vse sklepe odsekov, ki nasprotujejo pravilom ali sklepom društva.

§ 112. Brez dovoljenja društva odseki nimajo svoje članarine in blagajne. Vsi dohodki se stekajo v skupno blagajno, iz katere odbor pokriva v društveni seji dovoljene izdatke odsekov.

§ 113. V društvu in med odseki mora vladati krščansko družinsko razmerje, ki odmerja članom družine sredstva po potrebi, pravičnosti in ljubezni.

§ 114. Pravico razpustiti odsek ali krožek ima občni zbor odseka. Društveni odbor pa le z dovoljenjem Zvezinega odbora.

§ 115. Odseki nimajo svoje lastnine, uporabljajo pa brezplačno društveno lastnino.

§ 116. Odseki smejo biti včlanjeni le v taki centrali, ki je včlanjena v Prosvetni zvezi.

§ 117. Odseki ali krožki smejo izdelati vsak svoj poseben poslovnik, ki je za odsek obvezen, ako ne nasprotuje pravilom in če ga potrди društveni odbor.

§ 118. Odsek upravlja maloštevilni odbor, ki ga izvoli občni zbor.

§ 122. Vsak odsek prireja le take nastope, kakršni spadajo v njegov delokrog, pevci pevske, igralci drama-tične, godba godbene itd.

§ 123. Pri društvenih nastopih so dolžni na zahtevo odbora sodelovati vsi odseki, vsak v svoji stroki in sposobnosti.

Kjer se bodo krožki in društveni odbori ravnali po navodilih zvezinega poslovnika, tam bo tudi vse delo šlo gladko izpod rok.

Naši nastopi.

Krožki so dolžni, da se udeležijo krožnih in zveznih prireditev, katere so: **21. junija v Šmartnem pri Kranju** ob priliki blagoslova zastave ondotnega društva. Isti dan pridejo krožki iz dekanije Šmarje v Št. Jurij pri Grosupljem, kjer bo tudi blagoslovitev zastave. — **28. in 29. junija** se udeležimo Slomškovih praznikov v Mariboru, to ni obvezna prireditev, temveč

se priporoča onim članicam, ki razpolagajo z nar. nošami. — **5. julija** je obvezna prireditev v Št. Vidu nad Ljubljano, ko praznuje Prosvetna zveza 1050 letnico smrti sv. Metoda. Te prireditve se morajo udeležiti vsi krožki iz Ljubljane, ljubljanske okolice, kamniškega, kranjskega okrožja in južni del škofjeloškega okrožja. Krožki, ki nimajo zveze z vlakom, naj organizirajo skupne izlete s kolesi. Vozijo naj desno druga za drugo s presledkom 5 metrov. Za take skupne izlete se priporoča temno krilo, bela bluza, modra kravata in baretka in sicer bele, modre in rdeče barve ali pa tako zvaní dečva kroj. Ni to obvezno, pač pa nasvet.

Krožki na Dolenjskem naj se pa odločijo za prireditev v **Stični 16. avgusta** ob priliki evharističnega kongresa. Radovljiško okrožje bo imelo svojo prireditev **23. avgusta na Jese-nicah**. S tem bomo zaključili javne prireditve.

Ljudski oder

Vsem društvom, igralskim družinam, fantovskim odsekom in dekliskim krožkom prosvetnih društev sporočamo, da se vrše priprave za novi letnik »Ljudskega odra«, ki je glasilo naših odrov.

V novem letu bo izšel »Ljudski oder« samo v šestih zvezkih, ki pa bodo obsežnejši in po sedanji zamisli za vse naše prosvetno delo silno dragoceni.

Izhajali bodo namreč **teksti proslav, nastopov, krajsih iger** za vse različne priložnosti v teku leta in sicer:

1. zvezek naj bi izšel 1. septembra in bi bil **posvečen predbožičnemu času**: praznik Kristusa Kralja, misijonska nedelja, dobrodelna nedelja, koroški dan, primorski dan, spomin Krekove smrti.

2. zvezek naj bi izšel 1. oktobra in bi bil posvečen **božičnemu času**: advent, osmi december, božični prazniki, Sveti trije kralji, svečnica, praznik zedinjenja, Miklavževo, praznik

slovenske knjige in dobrega tiska, Silvestrovo, obletnica papeževega kronanja, izseljenska nedelja.

3. zvezek bi izšel 15. decembra in bi bil posvečen **predpustnemu času**: razne krajše burke, običaji itd.

4. zvezek bi izšel 15. januarja in bi se nanašal na **postni čas**: materinska proslava, Jožefovo, Jurjevanje itd.

5. zvezek bi izšel 1. marca in bi se nanašal na **povelikonočni in pobinkoštni čas**: šmarnice, vnebohod, Tellovo, veliki in mali Šmaren, kresovanje, treznostna nedelja, Slomškov dan, praznovanje sv. Cirila in Metoda, praznik prvoobhajancev, praznovanje nove sv. maše, praznovanje sv. birme, sprejem škofa.

6. zvezek bi izšel okoli 15. junija in bi podal obračun igralskega leta, razgled po svetu in smerntce za novo igralsko leto.

Z izvirnimi prispevki bodo sodelovali naši mladi: Davorin Petančič, Joža Vovk, Lojze Jože Žabkar, Joško

Jurač, Janko Moder in drugi. Za smer lista in izdanj bo še naprej odgovarjal g. prof. Niko Kuret.

Iz zgoraj navedenega sledi, da pač nobeno naše društvo, nobena naša igralska družina, noben naš fantovski ali dekliški odsek ne bodo mogli biti brez tega našega lista, ki bo nad vse skrbno spremljal naše prosvetno delo v teku vsega leta in nudil vsaki naši ediniči za vsako priliko nekaj.

To pa poudarjamo tudi zato, ker bo mogel živeti samo tedaj, ako se bo odzvalo večje število naročnikov kakor doslej. Ako bi se zadostno število ne odzvalo, bi list ne mogel več izhajati, kar bi bila velika škoda in slabo izpričevalo za našo prosveto. List sam bo v tej povečani obliki in s svojevrstno vsebino veljal na leto samo Din 40.—, kdor ga pa naroči z igrami

vred, dobi list in štiri igre samo za Din 60.—. Izšla bo ena duhovna igra (Drabosnjakovo Trpljenje Gospodovo: po starem koroškem besedilu), ena socialna igra (Finžgarjeva dvodejanka «Nova zapoved»), ena narodna igra (Kuretov: »Jurij Kozjak») in ena vesela igra (pripravljajo se tri, izbira se vrši pozneje: Plautov »Bahač«, Goldonijev »Lažnivec« ali Holbergov »Politikum«).

Sporočite nam takoj, koliko izvodov lista ali rednih izdanj (list z igrami) boste naročili. Založba ljudskih iger je pripravljena znižati naročnino listu na Din 50.—, ako se naroči na skupen naslov vsaj 5 izvodov. Toplo priporočamo, da si list omislijo vsi vaši igralci in igralke ter vsaj vsi društveni funkcionarji, ker jim bo v znatno oporo pri delu društva.

Ljudska knjižnica

I. Novo nabavljene knjige.

A. Mladinski spisi:

- Angelček: I. 57. in 58. 55 a 57. 58.
Cvetje iz domačih in tujih logov;
9. Novak: Izbor prekmurske književnosti. 5455 a 9.
10. Jurčić: Deseti brat. 5455 a 10.
Godyn: Naseljenci, divjaki in otroci 2891a.
Korban: Mrtvi menih. Zgodbe gornjegrajskega hribovja. 1205 m.
Kragelj A.: Ilijada. Povest slovenski mladini. 2892 a.
May K.: 19. Dolina smrti I. 2515 a 18/I.
Otroški svet: 5914 a.
Proti novim svetovom: Zgodovinske črtice. 1207 m.
Ritig: Obisk v Indiji. 1209 m.
Vrtec: 55. I. 12 b 55.
Zvonček: 9. I. (1908). 1216 9.
Mentor: 22. in 25. I. 120 b 22 in 25.

B. Slovenski oddelek za odrasle.

- Achermann: V službi trinoga. 2870 a.
Albrecht Fran: Zadnja pravda. Roman. 1195 m.
Albrecht Ivan: Malenkosti. Povest. 1196 m.
Alešovec: Petelinov Janez. 2862 a.
Belec: Skrita sreča. Povesti. 2863 a.
Benoit P.: Atlantida. 2881 a.
Königsmark. 5908 a.
Bevk Fr.: Gmajna. 2865 a.
Samote. 2864 a.
Povesti o strahovih. 2865 a.
Dedič. 2866 a.
Predporočna noč in drugi spisi. 770 m 12.
Slepce: videl in dr. spisi. 770 m 14.
Živa gora in drugi spisi. 770 m 15.
Bitenc: Solčne pege. 5921 a.
Brežnik: Temna zvezda. 2868 a.
Klic Gorjancev. 2869 a.
Cankar: Zbrani spisi 19. 1022 a 19.
Conrad: Tajfun. 2875 a.
Človečanstvo: (Reymont - Goebel - Kader). 2876 a.
Detela Fr.: Zbrani spisi II. 5270 a 2.
Drekonja C.: Dolg. 2878 a.
Dren J.: Z onstran groba. 2877 a.
Feigel D.: Čarovnik brez dovoljenja. 2872 a.
Okoli sveta. Povest. 2894 a.
Ob obratju stoletja in drugi spisi. 770 m 15.
Franko Iv.: Pantalaha. 2879 a.
Golec J.: Guzaj. 2871 a.
Gunnarson: Ljudje na Borgu. 2875 a.
Haluška: Sin dveh očetov II. 5817 a 2.
Jennings: Pesnik in bandit. 5899 a.
Kač J.: Pisane zgodbe. 2887 a.
Keller P.: Skrivnostni studence. 2886 a.
Hagarin sin II. 5778 a II.
Kolas J.: Mladi hrast in druge povesti. 2885 a.
Križanovska: Moč preteklosti. 2895 a.
Kync P.: Vrli ljudje. Povest iz ameriških gozdov. 1200 m.
Langerholz: Sreča. 1204 m.
Lavtižar: Bled in Briksen. Zgodovinska povest. 2882 a.
Levstik Vl.: Dejanje. 2884 a.
Matičič: Moč zemlje. Pripoved vasi. 2889 a.
S. M.: Ovaduh. Roman. 1208 m.
Nodier C.: Janez Zbogar. Zgodovinski roman. 1206 m.

Novačan: Samosilnik, 2898 a.
Olbracht Iv.: Hajduk Nikola Suhaj, 3896a.
Pavič Mara: Pravica in usmiljenje, 2897 a.
Petöfi Al.: Krvnikova vrv, 3844 a.

Pregelj: Oče, bodi tvoja volja, 3886 a.
Rais: Zaton, 3911 a.
Roženevet: Matičkova odpravnina in drugi spisi, 770 m 17.

Savinšek: Zgrešeni cilji, 3920 a.
Sheehan: Magdica, mala pevka, 1205 m.
Sinclair U.: Alkohol, 3895 a.
Slavec: Spomini z Jezera in drugi spisi, 770 m 11.

Rakeževa lira in drugi spisi, 770 m 8.
Slibar P.: O razvoju ladijskega pogona in drugi spisi, 770 m 16

Sorli: Izbrani spisi III, 3416 a 5,
 50 odstotkov, 2899 a.

Šnuderl: Človek iz samote, 3887 a.
Theuriet: Undina, 3888 a.

Treval E.: Močnejši od ljubezni, Roman, 3916 a.

Viebig K.: Babja vas, 3895 a.

Zupanc L.: Stari Hrki, 3890 a.

III.

Domače branje: Kopica veselih, 1197 m.
Polde: Juhej! Smeha za dva meha, 1202 m.

IV.

Aškerc A.: Izlet v Carigrad, 1194 m.
Goričar I.: Bazovica 6, IX, 1950, 387 b.

Kozak J.: Za prekmurskimi kolniki, 2888 a.
Ludwig E.: Julij 14, Sinovom v svarilo, 2890 a.

Podlesnik: Spomini iz Ljubljane I, 2900 a.
Simončič: Galicija, Spomini padlega vojaka, 2885 a.

V.

Dom naš: 1955, 97 k 27.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda od 1918 do 1955, 1241 m 8.

Slovanski svet: Težnje neodvisne mladine I, 579 b.

Zdravje XI (1955), 260 b 11.

VI.

Bartol: Lopez, 3894 a.
Golar: Vdova Rošinka, 3889 a.

Golia: Kulturna prireditve v Črni mlaki, 3892 a.

VII.

Prešeren Fr.: Poezije, Priredil Kidrič, 3905 a.

VIII. 1.

Brunen: Blaže in Nežica, Kulturno pedagoški pomen Slomškovega dela, 585 b.

Hessen S.: 15 let sovjetskega šolstva in komun. obrazbene politike, 2895 a.

Koprivšek Iv.: Grška in rimska mitologija, 1198 m.

Majeva G.: Duševna vzgoja otroka, 3900 a.
Napoleon L.: Poslovenil Steklasa, 1199 m.

Skaberne Fr.: Slovenski advokati in notarji v književnosti, znanosti in politiki, 388 b.

Zbornik pedagoški 1956, 799 b 2.

2.

Kragl V.: Zgodovinski drobci župnije Trzin, 3836.

Petelin-Krošl: Pregled občne zgodovine, 3837 a.

Suchy: Bežne slike iz Indije, 3891 a.

3.

Katoliška akcija: Referati na tečajih za duhovnike, 386 b.

4.

Neubauer dr.: TBC, Jetika, 3915 a.

Zalokar Al.: O ljudskem zdravju, 381 b.

5.

Ahčin: Boljševiška mladina, 1201 m.

Gosar: Sodobna vprašnja, I, Kolektivizem, 2880 a.

Politični katekizem, 1212 m.

Skaličky: Kletarstvo, 380 b.

Opozorilo knjižnicam prosvetnih društev.

Ljudska knjižnica PZ ima naslednje knjige, ki jih daje podeželskim knjižnicam po nizki ceni.

Dom in Svet: Letnik 2-12, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 32, 33, 37 in 39.

Ljubljanski Zvon: letnik 1, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 19, 24, 30, 32, 33, 37-40, 41-47.

Mladika: letnik 3-9.

Albrecht Iv.: Ranjena gruda, Povest.

Bevk: Smrt pred hišo, Povest.

Burroughs: Tarzanove živali. — Tarzanova mladost.

Cermelj: Ljudska astronomija.

Dostojevski: Tuja žena.

Dvornik: življenje sv. Vavilava.

Gaboriau: Akt št. 15. — Zločin v Arcivalu.

Garšin: Nadežda Nikolajevna.

Göstl: Misterij duše.

Green: Za milijoni.

Feigel: Domače živali.

Jaklič: Ob srebrnem studencu.

Jezeršek: Medvedov godrnjavček.

Jurčič: Deseti brat.

Kmetova: V metežu, Roman.

Kaj delajo trapisti?

Matičič: V robstvu.

Milčinski: Gospod Friderik Zolna in njegova družina.

12 zgodbic.

Onkraj Sotle.

Moliere: Namisljeni bolnik.

Murnik: Na Bledu.

Podražaj: Pod Himalajo.

Poljanec: Pot k domu.

Pregelj: Plebanus Joannes.

Ruskin: Kralj zlate reke.
Skaličky: Kletarstvo.
Slavič: Prekmurje.
Tolstoj: Kreutzerjeva sonata.
Terseglav: Med nebom in zemljo.
Trunk: Na Jutrovem.
Verne: Otroka kapitana Granta.
Waldowa: Vera.
Zeyer: Gompaci.

May K.: Kroz pustinju. (hrv.)
 Akademsko založba je podarila PZ za podeželske knjižnice 60 izvodov knjig **Slodnjak:** Pregled slovenskega slovstva. Veznina bi stala 9 do 10 Din (če bi se več izvodov obenem vezalo). Knjižnice naj javijo PZ, koliko izvodov želijo imeti in naj pošljejo tudi veznino ter za pošto po 2 Din (tudi v znamkah).

✽

Osnovne črte iz književne teorije. Knjiga, ki jo je spisal dr. Ivan Pregelj, založila pa Jugoslovanska knjigarna, predstavlja zelo koristno delo in sicer ne samo za dijaka, ampak za vsakega količjak izobraženega človeka sploh. Pisatelj nam razlaga vse vrste pesništvo: epično, lirično in dramatično, dalje novelo in roman ter vse vrste drugo prozo.

Obenem z bistvom poezije, igrokaza in romana ter njih najrazličnejšimi vrstami in označbo ter z njih tehnično zgradbo seznanil pisatelj bravca tudi s slovstveno zgodovino vseh narodov, t. j. z najznamenitejšimi proizvodi lepe besede v pesmi in prozi od najstarejših časov do moderne. Posebno praktično vrednost dajejo knjižici na koncu pridejana vprašanja — vseh je 160 — obenem z odgovori, ki povzemajo vso vsebino knjige v najkrajši in najjedrnejši obliki. Knjižica stane 24 dinarjev.

Nemško-slovensko in slovensko-nemški žepni slovarček s slovničnimi podatki za Slovence. — Sestavila prof. dr. Angela Piskernikova. Založila Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana 1956. Strani 232, mala 8° (žepni format). Vezan 50 Din, broširan 20 Din. — Slovenci doslej še nismo imeli majhnega priročnega nemškega slovarja, ki bi ustrezal vsem praktičnim zahtevam. Imamo pač izvrstne večje slovarje take vrste, ki pa so temu primerno dražji in po obsegu za povprečno rabo prebogati. Zato moramo pozdraviti založniško dejanje Jugoslovanske knjigarne, ki nam je dala to prepotrebno knjižico.

Vsebinska: V spomin 1050 letnice smrti sv. Metoda. — Pesmi v čast sv. Cirilu in Metodu. — Sv. Ciril in Metod (dramatični prizor). — Naše delo v poletju. — Svetovni katoliški radio kongres. — Sv. oče in film. — Filmska Hitlerjeva propaganda. — Zveza fantovskih odsekov. — Zveza deklških krožkov. — Ljudski oder. — Ljudska knjižnica.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejce